

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (štev.) 29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

18. julija 1963

LJUBLJANSKI NADSKOF ANTON VOVK UMRL

Od stolnega kapitlja v Ljubljani je prišlo dne 11. julija t. l. kablegramsko sporočilo, da je v slovenski prestolnici dne 7. julija 1963 umrl v 63. letu starosti nadškof msgr. Anton Vovk. Založna novica se je hitro razširila po vseh slovenskih naseljih na področju Vel. Buenos Airesa in je rojake zelo potrla. Kajti demokratični slovenski izseljenci so msgr. Vovka spoštovali ne samo kot svojega nadpastirja, ampak tudi kot človeka, ki ga je božja Previdnost dala slovenskemu narodu v najtežji dobi njegovega življenja, da mu z osebnim vzgledom daje pogum za prenašanje neizmernega gorja, ki ga povzroča komunistična diktatura tako posameznikom, ki ne marajo kloniti pred njo, kakor tudi vsemu slovenskemu narodu.

NADPASTIRJEVA ŽIVLJENJSKA POT

Msgr. Vovk je bil po rodu Gorenjec. V Breznici se je rodil 19. maja 1900. Gimnazijo je študiral v Kranju, nato pa stopil v ljubljansko bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen leta 1923. Prva njegova kaplanska služba je bila v Metliki med Belokranjci, od tu je bil prestavljen v industrijski Tržič, kjer je z 28 leti postal župnik. Vsega se je posvetil delu v cerkvi, cerkvenih organizacijah in šoli. Leta 1940 je postal kanonik stolnega kapitlja v Ljubljani, leta 1944 rektor semenišča, leta 1945 dne 14. junija pa je bil imenovan za upravnika ljubljanske škofije. To težko delo je opravljal kot generalni vikar. Leta 1950 je postal administrator škofije z vsemi pravicami rezidencialnega škofa, 23. nov. 1959 pa po smrti škofa dr. Gregorija Rožmana pravi ljubljanski škof. Ob 500-letnici obstoja ljubljanske škofije in njenem povišanju v nadškofijo ga je papež Janez XXIII. leta 1962 imenoval za prvega ljubljanskega nadškofa. Nadškofijo je vodil v najtežjih okoliščinah do svoje smrti. Ko se mu je lani zdravje zelo poslabšalo, letos pa še bolj, mu je papež Janez XXIII. 11. febr. 1963 imenoval za pomožnega škofa dotedanjega generalnega vikarja dr. Jožeta Pogačnika.

Po hudem trpljenju je nadškof Vovk umrl v Ljubljani 7. julija 1963. V Ljubljani so ga tudi slovesno pokopali ob ogromni udeležbi ljudstva.

MSGR. VOVK KOT LJUBLJANSKI ŠKOF

Težko je reči, da bi bil imel kak ljubljanski škof tako težak položaj v izvrševanju svoje škofovske oblasti in nadpastirske službe kot umrl nadškof Vovk. Božja Previdnost mu je določila, da je moral delovati med slovenskimi verniki ravno v dobi, ko so brezbožni komunisti z brezmejnimi nasiljem in krvoločnostjo vzpostavljali svojo diktaturo nad slovenskim narodom ter jo nad njim izvajajo še danes.

Nadpastirsko službo je med Slovenci nastopil tedaj, ko so komunistični nasilniki Slovenijo spremenili v eno samo morišče, ko so novi brezbožni oblastniki z neusmiljeno doslednostjo uničevali vse, kar je dotedaj služilo slovenskemu narodu za njegov kulturni, prosvetni, socialni, gospodarski in verski razvoj. Čez noč so bile prepovedane in ukinjene vse slovenske kulturne in prosvetne ustanove, cvetoče organizacije in društva. Umolknihi je morala svobodna slovenska beseda po listih, časopisih in revijah ter v knjigi. Tiskarne so postale čez noč last komunistične partije, prav tako številni prosvetni, kulturni in zadrudni domovi. Z eno besedo: Komunistična partija je postala vsemočno gospodar Slovenije in življenj vseh slovenskih ljudi. Ona in samo ona je dobila tudi monopol za vzgajanje slovenske mladine z materialističnim naukom. Ni treba še posebej omenjati, da je bila ukinjena škofijska gimnazija sv. Stanislava, edini slovenski srednješolski zavod v Avstriji.

Škof msgr. Vovk je v takih okoliščinah in v takih razmerah moral začeti organizirati versko življenje v škofiji na novo. S kakimi težavami je bilo

to združeno, ve samo Bog! Upoštevati moramo še to okolnost, da so komunisti Cerkvi odvzeli vse premoženje, večino župnišč zasedli, veliko župnij je pa bilo nezasedenih. Razen tega je komunistični režim začel rahljati duhovske vrste z

Ob prihodu vlaka na postajo v Novem mestu, je vlak obstopila tolpa ljudi, ki škofu in njegovima spremljavalcema ni dovolila izstopiti s postaje in nadaljevati poti v Stopiče, kjer je bila napovedana cerkvena slovesnost s ponti-

novoustanovljenim prorežimskim duhovniškim društvom sv. Cirila in Metoda. Z ljubeznijo, modrostjo in vodstveno odločnostjo je msgr. Vovk v izvrševanju svoje nadpastirske službe ustvaril čudo kot neustrašen borec za vero. Poučeval je verouka je uredil nanovo, kakor je pač bilo mogoče brez katekizmov in Zgodb sv. pisma in ostalih pripomočkov. Pa še v cerkvi sami so komunisti ovirali to delo ter kaznovali in preganjali duhovnike, češ, da širijo versko nestrpnost s tem, če nagovarjajo otroke k prihajanju k verouku.

Pa tudi škofu samemu so komunistični oblastniki ovirali vizitacije in birmovanje po župnijah. Preganjali so ljudi, ki so ga prihajali sprejemati in pozdravljati ob prihodu, njega samega pa so sramotili in napadali. Sovraštvo komunistov do škofa Vovka je doseglo vrhunec dne 20. januarja 1952.

MSGR. ANTON VOVK — ŽIVA PLAMENICA

Tega dne so ga komunisti hoteli umoriti. Da bomo bolj razumeli, v kako silnih težavah je moral živeti in delovati tedaj škof Vovk, si pokličimo znova v spomin dogodke, ki so se odigrali omenjenega dne na novomeškem kolodvoru. Zanesljiva oseba nam jih je tedaj opisala takole:

V nedeljo dne 20. januarja 1952 se je administrator ljubljanske škofije prevzvišeni msgr. Anton Vovk odpeljal z jutranjim vlakom iz Ljubljane proti Novemu mestu, da bi v župniji Stopiče pri Novem mestu, blagoslovil nove orglje, za katere so poslali denar tamošnjemu župniku dobrotniki iz ZDA. Škofa sta na poti spremljala dva duhovnika, ki ju „Slovenski poročevalci“ navaja z imenom in sicer kanonik g. dr. Franc Kimovec in g. župnik Čampa. Potovanje je v začetku potekalo normalno in mirno. Na postaji v Trebnjem pa je vstopilo v vlak več ljudi, ki so potem v predoru pri Mirni peči navalili na škofa Vovka in ga začeli pretepati. Nekoliko pred prihodom v Novo mesto pa je na nekem mestu, kjer je vlak, verjetno zaradi popravil proge, počasneje vozil, vrgla neka oseba v okno oddelka v železniškem vagonu, v katerem so potovali omenjeni trije gospodje, steklenico z meko smrdljivo tekočino, in to s

tako silo, da je steklenica prebila steklo v oknu, padla pred škofa in se razbila. fikalno sv. mašo. Škofa in oba duhovnika je nahujskana komunistična družal zadržala na postaji. Nekaj časa ga je zmerjala in psovala ter se iz njega norčevala, nato ga je pa pograbila in odvela v čakalnico na postaji, ga položila na mizo, vanj pljuvala, ga ščipala in na vse načine sramotila. Tako so mučili in sramotili škofa nekako eno uro. Kanonik dr. Kimovec in župnik Čampa pa tudi več ljudi iz Stopič, ki so prihitali na sprejem msgr. Vovka v Novo mesto, so skušali škofa braniti, a brez uspeha. Po poročilu iz komunističnega vira, ki ga pa naše poročilo ne navaja, naj bi se bil zavezal za red tudi nek policist, ki pa je takoj opustil poskuse, da bi obranil msgr. Vovka, ko je od podivjane družali dobil tudi sam zausnico. Čeprav v Novem mestu ne manjka organov za zaščito javne varnosti, se ves čas ni nihče javil, da bi napravil red.

Ko je škof Vovk videl, da je nemogoče nadaljevati pot v župnijo, kamor je bil namenjen, je sklenil, da se vrne nazaj v Ljubljano s prvim vlakom, ki je že stal na postaji. S svojima spremljavalcema je odšel v železniški vagon, da bi tam počakal na odhod vlaka proti Ljubljani.

Tolpa je škofa spremljala k vlakom, vdrla v železniški vagon ter tam nadaljevala s svojim divjanjem nad škofom Vovkom. Končno je nekdo polil škofa Vovka s petrolejem ter ga zažgal. Ljudje pravijo, da je to storil neki Gimpelj. Msgr. Vovk je vrgel svojo suknjo s sebe ter se tako rešil najhujšega, ni pa utegnil pravočasno odvreči ovratnika iz celoloida, ki se je vnel in gorel na vratu tako, da je škof dobil pri tem močne opekline na vratu in glavi. Podivjanci so v škofa metali tudi žveplo.

Tedaj se je pojavil zdravnik z ambulanco. Vstopil je v vagon in odredil, da morajo škofa Vovka prepeljati v bližnjo bolnišnico. Nahujskana družal pa je zahtevala, da mora škof Vovk oditi peš in da ga bo ona spremljala. Msgr. Vovk je sprejem v bolnišnico pod takimi pogoji odklonil ter se odločil, da se odpelje v Ljubljano z vlakom. Ambulantlyno vozilo je nato odšlo nazaj v Novo mesto brez poškodovanja. Dasi je vlak odšel v Ljubljano šele okrog 13.

Spor med ZSSR in Kitajsko se stopnjuje

Ves svet, tako to kakor onstran železne zavese, z največjim zanimanjem zasleduje razvoj razgovorov med sovjetskimi in kitajskimi komunističnimi veljaki, ki so se 5. julija začeli v Moskvi.

Do razgovorov je prišlo po dolgih mesecih medsebojnih napadov in obtožb Moskve in Pekinga. Sovjetski in kitajski komunistični vodje so na zborovanjih in v izjavah časnika napadali drug druge; sovjeti očitajo Kitajcem, da hočejo svet in z njim komuniste pogrezniti v atomsko vojno, Kitajci pa sovjetom, da so izgubili revolucionarnega duha, ko hočejo z mirnim sožitjem z Zahodom doseči svoj cilj, se pravi zavladata nad svetom. Prav tako je časopisje obeh komunističnih velikonarov sipalo grožnje in napade drug na drugega.

Končno se je delegacija s sovjetskim letalom pripeljala iz Pekinga v Moskvo 5. julija t. l. in začela razgovore s sovjetsko delegacijo. Kakor smo že poročali, so razgovori najstrožje tajni ter svet lahko samo iz pisanja sovjetskega in kitajskega uradnega časopisja izve, kaj se dogaja okoli zelene mize. Po prvih dneh popolnega molka o poteku pogajanj so se najprej v kitajskem, nato pa še v sovjetskem časopisju pojavili prvi članki o razgovorih. V njih obe strani nadaljujeta z napadi in očitki, da ena in druga stran izpodkopavata enotnost komunističnega bloka in da razkrajata komunizem. Sovjetska Pravda in Izvestija sta objavili odprto pismo sovjetske KP kitajski KP, v katerem jo napadata, da izpodkopava svetovno komunistično gibanje s svojim vojnim hujskanjem, „če-

prav je zgodovinska naloga komunistov organizirati in voditi borbo narodov proti atomski vojni. Kitajski tovariši, kakor kaže, podcenjujejo nevarnost take vojne, ko trdijo, da je atomska bomba „papirnat tiger“. Sovjeti ne bodo nikdar prvi uporabili atomske bombe, „medtem ko kitajski tovariši govorijo o žrtvovanju stotine milijonov ljudi v atomski vojni, po kateri, — mislijo, da jo bodo komunisti dobili — bo komunizem zgradil na ruševinah tisočkrat višjo civilizacijo, kakor je kapitalistična“. V odprtem pismu se nato sovjetska KP sprašuje, če so Kitajci vprašali delavske množice v sovjetskem in kapitalistinem taboru, če so pripravljene umirati v atomski vojni za tako novo civilizacijo.“

Na prvih sejah so Kitajci skušali prodreti s svojo zahtevo po sklicanju svetovne konference kom. strank, ki naj bi rešila spor med ZSSR in Kitajsko. Na tej konferenci pa bi imela vsaka KP število glasov, odgovarjajoče številu svojih članov, s čimer bi kitajska KP preglasovala vse ostale KP. Sovjeti so ta predlog takoj odklonili.

Ker so se razgovori zataknil, je kitajska delegacija zaprosila Peking za navodila in ko jih je dobila, je objavila, da od svoje zahteve po svetovni komunistični konferenci odstopa in da je pripravljena nadaljevati razgovore v Moskvi. Glasilo kitajske KP Ljudski dnevnik je takoj nato objavilo, da „če spora ni mogoče rešiti danes, lahko čakamo do jutri in če ne bo rešen letos, lahko čakamo na drugo leto“.

ure, se tudi po vsem tem ni javil noben čuvar javnega reda, da bi skušal izpolniti svojo dolžnost.

Škof Vovk je moral z hudimi opeklinami prezebat v mrazu, ki je takrat dosegal okrog 20 stopinj pod ničlo, brez suknje in brez kolarja v železniškem vozu več ur ter je končno prišel v Ljubljano, kjer se je v stolnici sv. Nikolaja obhajal ter se nato predstavil v bolnišnici. Zdravniki so mu svetovali, naj ostane v bolnišnici do ozdravitve, toda škof Vovk se je iz strahu, da bi v slučaju komplikacij k njemu ne pustili duhovnika, vrnil raje domov. Med tem se mu je pa zdravstveno stanje poslabšalo in je moral čez dva dni zopet v bolnišnico, kjer je tudi ostal. S seboj je vzel še nekega duhovnika.“

Spričo ogorčenja vsega civiliziranega sveta nad gornjim barbarskim napadom Titove komunistične družali na najvišjeje cerkvenega predstavnika v Sloveniji, je sedanja komunistična oblast na hitro uprizorila sodno farso v Novem mestu ter postavila na zatožno klopo napadalce na škofa Vovka. Sodna farsa pravimo, kajti kaj je drugega bila, saj je bil neki Avgust Lenarčič za poskus umora škofa Vovka z zažigom obsojen samo na 10 dni zapora, 30-40 drugih komunističnih razgrajavev in napadalcev, ki so demontirali proti škofu potem, ko je bil že težko opečen in so mu preprečevali izhod iz postaje za več kot štiri ure, je bilo kaznovanih „zaradi motenja miru“ samo na denarno kazen 10 dinarjev.

Navedli smo gornje poročilo o zločinskem komunističnem napadu na škofa Vovka zato, da si bomo lažje predstavljali težave in okolnosti, v katerih je razvijal svojo škofovsko delavnost med slovenskimi verniki. Sam Bog ve, kaj je moral vse pod komunisti prestati in kolikšnim ponižanjem je bil vsa leta izpostavljen! Verniki so to čutili in so ga zato še bolj spoštovali in ljubili.

Tudi v Vatikanu so najvišje cerkvene oblasti z občudovanjem spremljale njegovo križevo pot med slovenskim narodom v delu za Kristusovo Cerkev in slovenski narod. To mu je potrdil sam nedavno umrli papež Janez XXIII. v daljši avdijenci 1. februarja 1960. leta.

Pa tudi med koncilskimi očetmi na lanskem zasedanju prvega dela II. vaticanskega koncila je njegova visoka, nekdanj tako močna postava vzbujala izredno pozornost. Kajti koncilski očetje so v njem gledali zaradi poškodb, ki so bile še vedno vidne od zločinskega napada komunistov na njega v letu 1952, in zaradi posledic, ki jih je ta napad imel na njegovo zdravje, ki se mu je potem vedno bolj slabšalo, pravega mu-

čenika za versko stvar. Svoje srečanje z njim nam je pretresljivo opisal mendoški škof msgr. Buteler v pismu, ki ga je iz Rima poslal slovenskim rojakom v Mendoza odn. njihovemu dušnemu pastirju g. Hornu, z naslednjimi besedami: „Zdi se mi, da sem govoril s svetim mučencem in živim mučenikom. Sladkorna bolezen ga je skoraj popolnoma uničila. Skoraj popolnoma je oslepel in zelo težko hodi. S solznimi očmi me je blagoslovil in s solzami sem prejel njegov blagoslov. Govorila sva v latinščini, ki jo dobro obvlada.“

Od samega ljubljanskega škofa so pa mendoški Slovenci istočasno prejeli tudi njegovo osebno pismo, v katerem se jim zahvaljuje za izraze sinovske vdanosti, v zaključku pisma jim pa polaga na srce naslednjo svojo prošnjo:

„Prav je, da se ozirate na vzore, ki sta nam jih pokazala naša svetniška škofa Baraga in Slomšek. Zavedajte se, da ste nam blizu nele po sru, ampak, da je spričo današnje tehnike daljava po prostoru pravzaprav izginila. V molitvi pa moremo biti združeni, čeprav nas ločijo zemlje in morja. Prav za to molitve za naše skupne zadeve, za domovino in verne, ki v njej prebivajo, vas prosim. Sadovi, ki jih kažete v mendoški škofiji, so zrasi končno le iz vaših žrtve in morda tudi žrtve vernikov v domovini. Zato se jih tudi v zanaprej ne bojte. Tudi na žrtve odrezanosti in morda tudi domotožja. Lepo je, da razumete božjo voljo, ki vas je tja postavila, da tam obrodite sad. Lepo je, da ste tako vdani božji Previdnosti, ki vam je odločila druge kraje in drugo delovno področje. Karkoli storite, storite za Cerkev, ki je ena in edina. Ostanite na tej poti stanovitnosti in prejmite v ta namen svoj nadškofovski blagoslov.“

Tako je pisal nadškof Vovk Slovence v Medozi. To, kar je naročal njim in za kar jih je prosil, velja tudi za ostale Slovence v izseljenstvu. Z izpolnitvijo njegove prošnje bomo tudi najlepše počastili njegov spmin, spomin nadpastirja, ki je imel ljubeče srce in razumevanje tudi za slovenske izseljence v svetu.

Njegovo izmučeno telo naj počiva v miru v slovenski zemlji, njegova duša pa naj uživa rajsko veselje pri Bogu, v katerega je imel vedno popolno zaupanje, kakor je to poudaril tudi s svojim škofovskim geslom.

Slovenski narod bo nadškofa Vovka prišel med tiste svoje zveste može, ki so mu v najtežjem zgodovinskem obdobju zvesto stali ob strani in neustrašeno branili njegova tisočletna narodna in verska izročila ter se borili za njegovo življenje v svobodi in demokraciji.

Pavel VI. stopa v stik s patriarhom Aleksejem

Papež Pavel VI. je pristal na udeležbo dveh katoliških škofov v Moskvi na slovesnostih zlate maše ruskega patriarha Alekseja.

Prvič po razkolu leta 1054 se tako dogaja, da Vatikan pošilja svojo delegacijo na večjo slovesnost ruske pravoslavne Cerkve. Takrat so katoliške odposlance v Rusiji zaprli in pobili.

Ta nov korak Vatikana smatrajo za več kakor prijateljski korak. Menijo, da bo imel vpliv na vse nadaljne odnose med Vatikanom in rusko pravoslavno Cerkvijo ter Vatikanom in Kremljem.

Vatikan je že povabil ruske pravoslavne opazovalce na vatikanski vesoljni

zbor in Moskva jih je poslala. To je bil prvi formalni stik med ruskim pravoslavjem in katolicizmom. Odposlanci moskovskega patriarha so se udeležili tudi pogreba papeža Janeza XXIII. ter kronanja papeža Pavla VI.

Vatikanski tisk je objavil, da je kardinal Bea, predsednik tajništva za združenje krščanskih ver, izbral kot vatikanska odposlanca: Švicarja Franca Charriere-a, škofa Losane, Zeneve in Freiburga ter francoskega škofa Kristofa Dumonta, ki vodi Center Istina v Parizu, ki se specializira za študij pravoslavlja. Oba škofa sta imela doslej redne stike z nekatoličani, večinoma pri Svetovnem svetu cerkva v Ženevi.

Pogajanja o prepovedi atomskih poskusov

Minulo neleto, 14. t. m. sta v Moskvo prišli ameriška in britanska delegacija na razgovore s sovjeti o podpisu pogodbe o prepovedi atomskih poskusov v zraku, na morju in na suhem. Atomске poskuse pod zemljo ne nameravajo vključiti v pogodbo, ker da jih morejo zavezniki kontrolirati, če jih izvedejo sovjeti, prav tako sovjeti, če jih izvršijo Amerikanci, Angleži in Francozi.

Devetčlanska ameriško-angleška delegacija in petčlanska sovjetska sta začeli razgovore v ponedeljek, 15. t. m., v Kremlju. Zahodnjake vodita Amerikanec Harriman ter Anglež Hailsham, sovjetce pa Hruščov ter Gromiko. Na prvi seji je Hruščov, kačoč dobro razpoložen, predlagal, naj bi takoj podpisali sporazum. Harriman mu je takoj ponudil bel kos papirja in pero, Gromiko pa je zašepetal Hruščovu: „Podpiši, potem bomo papir napolnili.“

Na Zahodu vlada za to konferenco veliko upanje, zlasti, ker menijo, da bo Hruščov zaradi Kitajcev prisiljen popustiti Zahodnjakom glede atomskega vprašanja. Zahodni delegaciji imata strogo naročilo, da se smeta s sovjeti sporazumeti samo glede prepovedi in kontrole atomskih poskusov, nikakor pa ne smeta sklepati kakšnih drugih sporazumov, ki bi se nanašali na zaveznike. Hruščov je nekaj dni pred to konferenco izjavil, da bi se lahko razgovarjal tudi o nenapadnem paktu med NATO in Varšavskim blokom, kakor je predlog umaknil, ko je ugotovil, da zavezniki prihajajo v Moskvo izključno zaradi atomskega problema.

Francija in Kitajski pa sta že ob začetku te konference objavili, da se njiu ne bo tical sporazum o prepovedi atomskih poskusov, ki bi ga morda sklenile ZDA, Anglija in ZSSR.

KOROŠKA

Mladinski dan v Dobri vesi

Na letošnji mladinski dan, ki je bil 9. junija v Dobri vesi v Podjuni, se je zbralo nad 1500 fantov in deklet. Iz vseh far slovenske Koroške so prišli: iz Melvič pri Šmohorju v Ziljski dolini pa do skrajnega vzhodnega dela.

Katoliška mladina se je zbrala na prostijskem dvorišču v Dobri vesi in nato odšla v sprevedu k Mariji na Gori. Med potjo je igrala godba na pihala iz Globasnice, mladina pa je prepevala in molila. Mogočen spreved 1500 glave množice se je veličastno vil po Dobri vesi, mogočna pesem pa je še poudarila lepoto nastopa.

V cerkvi na Gori in okoli nje prav gotovo ni bilo še nikdar zbrane toliko mladine. Mladinski dan se je pričel ob 11 s sv. mašo, ki jo je daroval kanonik Aleš Zechner; mladina je ob spremljavi glasbeniške godbe sodelovala z ljudskim petjem in skupno molitvijo. V cerkvenem govoru je č. g. kanonik tudi pridigal v obeh jezikih o trdnosti vere in odločnosti krščanskega življenja.

Po sv. maši je bilo na prostijskem dvorišču pripravljeno okrepčilo. Po enournem kramljanju z znanici se je nato ob pol dveh pričel popoldanski del prireditve. V uvodu sta vsa mladino in povabljeni goste pozdravila pokrajinski voditelj Franc Lipuš in voditeljica Anica Fugger.

Nato je sledil spored, ki so ga pripravile posamezne farne družine. Najprej je nastopil mogočen stočlanski zbor pod vodstvom pevovodje Hanzija Gabrijela s štirimi pesmimi: Na čast sv. bra-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Po volitvah

Kakor je bil položaj pred volitvami zapleten in ni nudi nobene prave orientacije volilcem, je njihov rezultat prinesel olajšanje in pomirjenje. Niso sicer vsi povsem zadovoljni z njimi, vendar nihče ne more trditi, da ne bi bile svobodne, da ne bi volilci imeli možnosti svobodno izpovedati svoje volje. Največje zadoščanje z njihovim rezultatom imajo pač oborožene sile. Potek volitev in njihov rezultat je pokazal, da so imeli med oboroženimi silami prav tisti, ki so zagovarjali nujnost izvedbe volitev kot edine možnosti za povrnitev države v ustavno stanje, ne pa tisti, ki so pred volitvami hoteli narod še „vzgjajati“ za demokracijo z vlado močne roke.

Vsa pozornost politične javnosti je sedaj v pričakovanju sestanka volilnega kolegija dne 31. julija za izvolitev predsednika in podpredsednika republike. Ker nobena stranka nima nadpolovične večine v kolegiju, je ljudska radikalna stranka, ki je pri volitvah dobila največ glasov, navezana na podporo drugih političnih skupin. Dosedaj so za izvolitev dr. Illije za predsednika in dr. Peretteja za podpredsednika zagotovili podporo že krščanski demokrati, nekateri volilci socialističnih strank, pa tudi neoperonistični volilni možje bodo prej glasovali za dr. Illijo, kakor pa za gen. Aramburja, ki je bil, kot znano, od leta 1955 do 1958 predsednik revolucionarne vlade. Predstavniki 11 strank iz notranjosti države so se združili v Konfederacijo strank iz notranjosti države. Nastopali bodo enotno. V volilnem kolegiju razpolagajo z 47—50 glasovi.

V politični javnosti je vzbudil pozornost tudi sestanek predsedniških kandidatov obeh radikalnih strank, t. j. dr. Illije od ljudske radikalne stranke

in dr. Alendeja, predsednika intransigentne radikalne stranke. Bil je v nedeljo. Na njem je dr. O. Alende sporočil dr. Illiji, da je vodstvo njegove stranke sklenilo, da bodo njemu volilni možje glasovali za njegovo izvolitev za predsednika. Ne mislijo pa podpirati dr. Peretteja kot kandidata ljudske radikalne stranke za podpredsedniški položaj. Sodijo, da mora podpredsednik v primeru skupnega nastopanja obeh strank v volilnem kolegiju pripasti drugi najmočnejši stranki, t. j. Alendejevi intransigentni radikalni stranki. Dr. Illija je dr. Alendeju sporočil, da vodstvo ljudske radikalne stranke smatra, da je predsedniška in podpredsedniška kandidatna lista te stranke nedeljiva in da je zanjo treba glasovati v celoti. Na to intransigentni radikali ne bodo pristali. Končna odločitev glede njihovega zadržanja v volilnem kolegiju bo padla dne 26. julija na vsedržavni konvenciji. Ljudski radikali so optimisti in so mnenja, da bodo spravili v volilnem kolegiju večino tudi brez intransigentnih radikalov ter volilnih mož Zveze argent. ljudstva (Aramburu) in progresivne demokratske stranke. Slednji pa niso tega mnenja. Obe navedeni stranki — Zveza argent. ljudstva in progresivni demokrati — ki sta imeli za predsedniškega kandidata biv. predsednika gen. Aramburja, sta objavili sporočilo, da bosta pri volitvah predsednika, podpredsednika ter guvernerjev in viceguvernerjev nastopali kot enoten blok. Predstavniki teh strank so mnenja, da izvolitev predsednika in podpredsednika po stanju, kakor je sedaj, ne bo mogoča že pri prvem glasovanju. Verjetno tudi ne pozneje in ni izključeno, da ne bi vprašanje izvolitve predsednika prišlo pred plenarno zasedanje parlamenta.

Dr. Artur Illija in dr. Carlos Perette

sta od prejšnjega četrtka naprej v Bs. Airesu. Tega dne so jim strankini pristavi v Buenos Airesu priridili mogočen sprejem, ki se je začel s počastitvijo Osvoboditelja gen. San Martina pred njegovim spomenikom na istoimenskem trgu. Od tu se je množica v sprevedu z dr. Illijo ter dr. Perettom in člani vodstva ljudske radikalne stranke na čelu pomikala proti središču mesta v strankin dom. Naval množice je bil tolikšen, da se dr. Illija ni mogel niti gibati, ker so od vseh strani ljudje nanj pritiskali in hoteli priti k njemu. Zaradi tega mu je postalo slabo in so ga odpeljali v častniški dom, kjer mu je zdravnik nudil potrebno pomoč. Častniški dom je nato zapustil pri stranskih vratih ter se z avtomobilom odpeljal v strankine prostore.

Dr. Illija je imel tudi tiskovno konferenco s časnikarji. Na njej je napovedal, da bo kot predsednik republike izvedel program, s katerim je nastopal v volilni kampanji in ki je program njegove stranke, t. j. razveljavil tiste petrolejske pogodbe, katere bi bile protistavne. Dr. Illija je mnenja, da je njihova razveljavitev možna kar z dekretom, ker so tudi bile sklenjene z dekretom. Svetovne petrolejske družbe so pa sporočile, da bi enostranska razveljavitev petrolejskih pogodb lahko imela težke gospodarske posledice za državo. Nimajo pa omenjene petrolejske družbe nič proti morebitni obnovi razgovorov za sklenitev novih pogodb, s katerimi bi bile pripravljene dati državi še večje ugodnosti.

Ljudska in narodna fronta

Stranke, ki so pred volitvami ustanovile ljudsko in narodno fronto, se po volitvah, pri katerih niso mogle nastopati v svojimi kandidati za predsednika in podpredsednika republike ter guvernerje in viceguvernerje ter so zaradi tega proglasile volilno abstinenco, niso razšle. Imele so že več sestankov, na katerih so razpravljale o položaju, ki je nastal po volitvah. Iz dosedanjih razgovorov je razvidno, da bodo te politične skupine nastopale skupno tudi naprej kot novo politično ljudsko in narodno gibanje. V tem smislu je dal navodila svojim ljudem tudi bivši predsednik dr. Frondizi, ki je mnenja, da bo ta politična formacija že v dveh letih imela 6 milijonov pristavev. Zato bo dr. Frondizjev del intransigentne radikalne stranke vztrajal še naprej v tkzv. ljudski in narodni fronti. Za dr. Frondizja pravijo, da bo še pred 26. t. m. izpuščen na svobodo.

Nesreča v reki La Plata

Osebnih in tovrstni promet med Buenos Airesom in uruguaysko prestolnico Montevideo vzdržujejo ladje in letala. Prejšnji teden v četrtke je v zgodnjih jutranjih urah zaradi goste megle zavozila argentinska ladja Ciudad de Asunción na vožnji iz Montevidea proti Bs. Airesu na ogrodje neke potopljene grške ladje. Poškodbe, ki jih je zadobila pri tem, so bile tako velike, da se je ladja najprej vnela, nato pa potopila. Panika med 450 potniki je bila nepopisna. Zaradi neurejene službe pri reševanju je število smrtnih žrtev naraslo na 53. Javnost je za vzroke nesreče zahtevala strogo preiskavo, ki so jo oblasti tudi uvedle. Med potniki, ki so jih rešili iz ledenomrzlih valov, je bil tudi ves premaržen in onemogel znani pariški dobrotnik revežev opat Pierre.

PRISPEVAJTE

V TISKOVI SKLAD!

PORAVNAJTE NAROČNINO

I Z T E D N A V T E D E N

Demokratska fronta v Čilu, t. j. blok treh močnih strank, ki podpirajo vlado sedanjega predsednika Alessandrija, je sklenila pojačati budnost nad delavnostjo komunistov v državi. Vlada bo začela proti komunistom nastopati tudi z odločnejšimi ukrepi.

Čilska Narodna demokratska stranka — Partido Demócrata Nacional — PADENA je izstopila iz Fronte ljudske akcije — FRAP, ki jo vodijo komunisti. Nacionalni demokrati so neke vrste neofašisti, ki so se leta 1959 pridružili levčarski fronti ljudske akcije. Pri volitvah so dobivali okoli 20% vseh glasov, ki so bili oddani za omenjeno fronto.

V Ekvatorju je prejšnji teden v noči od srede na četrtek vojska odstavila po 16-letnem neprekinjenem ustavnem življenju predsednika Carlosa Julia Arosemeno. Isto so storili tudi s podpredsednikom Reinaldom Varenom Donosom, ko je pripravil sklicanje parlamenta z namenom, da bi ga določili za predsednika. Oba je vojska z letali odpeljala v Panama. Predsednik vojaške vlade je kapetan R. Castro Jijon. Nova vlada, v kateri so tudi civilisti, zatrjuje, da bo razpisala nove volitve. Eden njenih prvih ukrepov je bil prepoved komunistične stranke. Kot razlog za odstavitev predsednika med drugim navajajo njegovo neodločno zadržanje do komunistov in škodo, ki jo je povzročal ugledu države zaradi pijančevanja.

V Vatikanu zatrjujejo, da se bo II. vatikanski koncil zaključil na praznik Brezmadežnega spočetja dne 8. decembra t. l. Kot znano je njegovo nadaljevanje napovedano za 29. september.

Belgijski zunanji minister Spaak je bil na obisku pri Hruščovu. Po vrnitvi je o svojih razgovorih s predsednikom

sovjetske vlade predložil tajno poročilo Stalnemu svetu zahodnoevropske obrambne skupnosti.

Papež Pavel VI. je sprejel v privatno avdienco glavnega tajnika Organizacije združenih narodov U Thanta. Med njo je papež poudarjal pomen te svetovne organizacije za ohranitev miru v svetu. U Thant je pa po njej imel polno pohvalnih besed za papeža zaradi njegovega razumevanja prizadevanj vseh tistih, ki se trudijo za ohranitev miru med narodi in za zboljšanje življenjskih pogojev ljudi.

Nemški vojaški strokovnjaki so izdelali načrte za nove najmoderneje 39-tonske tanke Leopard s silno probojno silo topov, s katerimi so oboroženi. Novo orožje so že preizkusili strokovnjaki zahodno-evropske obrambne skupnosti, narkar je predsednik nemškega obrambnega odbora kancler dr. Adenauer izdal odredbo za serijsko izdelovanje teh tankov.

Predsednik krščansko-demokratske vlade v Italiji Giovanni Leone je tudi v parlamentu dobil zaupnico. Med debato o vladni zaupnici je vzbujal pozornost zmeren ton zunanje-političnega govora tajnika Nennijeve socialistične stranke Francesca de Martina, kar je vsekakor posledica prijateljskega razgovora, ki ga je imel ameriški predsednik Kennedy s predsednikom italijanske socialistične stranke Nennijem med sprejemom na Quirinalu ob njegovem zadnjem obisku v Italiji. V Rimu so mnenja, da bo predsednik sedanje italijanske vlade do jeseni pripravil teren za nove razgovore za sestavo stabilne sredinsko-levčarske vlade in da ne bo treba iti znova na volitve, čeprav so prav v zadnjem času nastala nova trenja med desničarji in levico v kršč. dem. stranki.

J. PIRNAT:

Ob 50 letnici prve slovenske mature

Vse to sem razumel, saj matematik nikdar nisem bil in ne bom. Nekaj pa je bilo, kar je ostalo nerazumljivo meni in ostalim. Imeli smo v razredu tovariša Toneta Urha. Zgleden fant, priden nič koliko. Smelo trdim, da je bil pri svojih sedemnajstih letih zrel mož, ki mu je duhovski poklic živo lebdel pred očmi, kakor morda nikomur izmed nas. To smo vedeli ne le mi, ampak tudi predstojniki. Dozorevali smo v dobi, ko so na Jegličevo pobudo začele procvitati marijanske kongregacije in tudi ostalo katoliško prosvetno življenje šikom Slovenije. Urh je vedel, kaj bo njegova naloga. Skušal jo je že kot študent udeležiti. Že tedaj je o počitnicah zbiral fante domače fare okrog sebe, jih navduševal za lepo versko življenje in jih v predavanjih poučeval. Ne brez uspeha. Da je zrasel in Podlipi prosvetni dom, je bila v prvi vrsti njegova zasluga. V svoji skromnosti nam o tem ni pripovedoval, pač pa je postalo znano predstojnikom. Sodim, da so bili te-

4 jo razrednik vsakemu takoj popravil. Nekdo v razredu ga je nekoliko glasneje hotel na to opozoriti. Knific se je samo nekoliko škodoželjno nasmehnil. „Tiho!“ Urh je pisal dalje. „Tako, zdaj si popisal eno tablo. Tudi druga ti je na razpolago.“ Popisal je domala še drugo. Začuda! Rezultat: $X = 1$. Dva-krat ga je od veselja podčrtal. Razrednik pa: „Napačno! Vzemij gobo, zbršij obe tabli in pojdi v klopi. Imaš premetni izpit. Uči se matematiko, organiziranje pa pusti!“ — Po razredu je za hip zašumelo. Čutili smo krivico. „Tiho!“ Ima mar kdo kaj pripomniti? Nihče se ni upal oglasiti. — Čez dober teden je stal Urh zopet pred tablo. Premestni izpit. Vedel je: če ga ne naredim, bo sledil v najboljšem slučaju jeseni še ponavljalni izpit. Prestal je bil doma, vse naloge, ki so stale na zadnjih straneh učne knjige. K izpitu je prišel tudi ravnatelj. Pa razrednika to ni najmanj motilo, kakor ga ni, če je k njegovim uri prišel na inspekcijo deželni šolski nadzornik ali sam škof. Ravnateljju še stola pri ke-tedru ni ponudil. Takoj je začel narokovati nalogo. Ni bila lahka. Sku-

šal je Urhu pomagati, a samo navidezno. Ni šlo in ni šlo. „Torej Urh, vidimo se v jeseni pri Filipinih!“ Ravnatelj je stopil k razredniku. Menda ga je tiho vprašal, je li ta naloga v knjigi. Knific je bil na to pripravljen. Brez besed je položil prst na list v knjigi, a ne na kocu, ampak med vzorci v sredi. Računal je bil s tem, da Urh tam ne bo brskal. Ravnatelj je vidno užaloščen odšel. Malo maščevanje je razredniku uspelo, a vedeli smo: v jeseni Urha ne bo vrgl. In ga tudi ni. Počitnice mu je sicer pokvaril, a njegovega idealizma mu ni strl. — Še danes mi ni čisto jasno, kaj je razrednika vodilo pri tem postopanju. Saj kot duhovnik ni mogel biti nasprotnik katoliške prosvete. Prav tako tudi ne nasprotnik abstinencnega gibanja. Vsi smo ga poznali kot skrajno štedljivega moža, ki mu gostilna ni bila mar. Ob nedeljah je zahajal v Presko, župniku v dušnopastirsko pomoč, kateremu je vodil tudi hranilnične posle. Bil je tudi občinski odbornik v št. Vidu. Skromne prihranke je porabljal le za daljša potovanja, ki jih je nato popisal v Dom in svetu. Svoj potopis „V deželi pol-

nočnega sonca“ pričinja nekako takole: Ko se mi je nabrala v hranilni knjižici vsota, ki jo predstavlja številka 1 v spremstvu s štirimi ničlami (10.000), izražena v kronah, se mi je zdelo zadostna, da sem se odločil za pot na daljni severni tečaj, ki je doslej še noben Slovenec ni popisal... itd. — Čez par let nato je prepotoval vso španijo.

Po vseh teh okoliščinah sodeč bi si res ne mogel misliti, da je bil Urh načelno nenaklonjen zaradi njegovega idealizma. Morda se mu je le to zamalo zdelo, da uživa fant pri večini ostalih profesorjev, zlasti pa pri ravnatelju priznanje vestnega učenca, dočim je pa ravno pri njegovem predmetu tako silno „neroden“. In to je hotel tudi ravnatelju dokazati. — Pa Urh je kljub temu dosegel svoj življenjski cilj. Postal je duhovnik in kot kaplan z vso gorečnostjo delal v dušnem pastirstvu. Le žal, da je idealnega fanta vse prezgodaj iztrgala iz naših vrst zavratna španska gripa. V svoji plemenitosti tudi razredniku nikdar ni zameril. — Dr. Knific je dobil kasneje tudi od škofa za gimnazijo zaslužen priznanje. Bil je imenovan za direktorja.

Novice iz Slovenije

Inženirji Jože Kranjčič, Marijan Škerbinc in Ermin Kržičnik so izdelali program prometne mreže regulacijskega območja mesta Maribor. Cestno omrežje in promet v Mariboru so planirali glede na razvoj mesta v prihodnjih 30 letih, ko bo Maribor imel 150.000 ljudi. Sedaj je v mestu vseh ulic in cest 194,2 km, od katerih jih je utrjenih samo 28,3%.

Umrli so v Ljubljani: Milan Koželj, namestnik javnega tožilca, Jože Berlec, Ivan Jenšterle, uradnik v p., Jožica Pavlin roj. Maur, Ana Kratky roj. Bergant, biv. gost., Frančiška Šmuc roj. Opara, Terezija Orej roj. Ukmar, Rozika Kosovel roj. Lebar, uslužb. radia in televizije, Pavel Cuzak, litograf v tovarni kovinskih in plastičnih izdelkov in Slavko Cvelbar v Prekopi, ing. Ferdinand Ma-

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

V nedeljo, 28. julija, ob 9.30 bo v Slovenski kapeli sv. maša za rajnega g. nadškofa dr. Antona Vovka.

K sv. maši vabi Slovensko dušno pastirstvo vse zastopnike Domov in organizacij.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Antona Krajnika in njegove žene ge. Marinke, roj. Poglajen so dobili hčerko Bernardko; družino Tomislava Strfick in njegove žene ge. Antonije, roj. Godec je pa razveselila hčerka Irena. Srečnima družinama naše čestitke.

V soboto, 27. julija ob 8 zjutraj bo na Floresu v Colegio Ana Janner, J. B. Alberdi 2555, poglaga z osmimi drugimi sestrami večne obljube Slovenka, sestra Marija Antonija — Tončka Grinjal iz Mendoze.

† **Jože Rudolf.** V domu Franc. Cakava v San Justu je 10. julija 1963 mirno v Gospodu zaspal Jože Rudolf, bivši župan občine Bloke. Bolehal je že več let za pljučno in srčno boleznijo.

Od časa do časa se mu je zdravje zboljšalo, minuli teden pa je začel vidno hirati. Zadnje dneve svojega življenja je hudo trpel, dokler ga Bog v prvih jutranjih urah dne 10. julija t. l. ni rešil zemskega gorja.

Rajni Rudolf je bil na Notranjskem znana in vplivna oseba. Doma je bil iz Vel. Blok, kjer se je rodil 9. avgusta 1893. Njegova težka življenska pot se je začela že ob rojstvu, kajti že tedaj je izgubil mater. S šestimi leti ga je vzela k sebi njegova teta. Pri njej je bil za pastirja in za delo na polju. Ker je bil zelo nadarjen, so ga poslali v šolo v Škofovo zavode, kjer je dokončal štiri razrede srednje šole z odliko. Zatem je naredil izpit za sodnega uradnika ter tudi izpit za vodstvo zemljiške knjige.

Zadnja predavanja pri Slovenski kulturni akciji

Zadnji čas je SKA imela več kulturnih večerov, ki naj jih danes registriramo pod skupnim naslovom. Na 3. kulturnem večeru dne 8. 6. je imel predavanje ravnatelj dr. Vinko Brumen o prof. dr. K. Ozvaldu in njegovem pomenu za slovensko pedagoško znanost. Dr. Ozvald bi letos doživel 90 let, da ni umrl kmalu po drugi svetovni vojni. Dr. Brumen, njegov krajan in učenec, se je za to priliko poklonil njegovemu spominu ter skušal predočiti njegovo življenjsko podobo, njegovo delo in ga uvrstiti v celotno slovensko ter evropsko pedagoško znanost. Prav ta okvir ob njem je bil izredno zanimiv, saj je dr. Brumen v njem podal celotni razvoj pedagoške znanosti v svetu pred prvo svetovno vojno ter do podrobnosti razvoj slovenskih pedagoških prizadevanj do Ozvaldovega nastopa. Tako je bilo to predavanje neke vrste uvod v zgodovino slovenske pedagogike. Tako si je postavil trden temelj za pravično oceno dela prof. Ozvalda, ki jo je tudi podal v vsem obsegu, karakteristiki in tudi po kritični vrednosti. Vzdel mu je oznako „kulturnega pedagoga“, ki sicer ni podal svojega sistema, ki pa je oral ledino slovenske pedagogike kot znanstvene discipline.

Četrto predavanje — 22. 6. — je imel g. dr. Pavel Krajnik pod naslovom „Neresnične dileme in resnični boj za človeka“. Navzaj je na polemiko v ljubljanskih revijah med „stariimi komunisti — dogmatiki“ in mladimi eksistencialisti“, kakor se ti imenujejo sa-

renzi, profesor na Gozdarski srednji šoli v Postojni, Vera Zajc roj. Bubai, uslužbenka knjižarne in papirnice Primorski tisk v Kopru, Jože Salmič v Veliki vasi pri Leskovcu, Mojca Lokar, dijakinja Srednje tehnične šole v Zagrebu, Janez Hočevar, vodja planskega oddelka Industrije motornih vozil v Novem mestu, primarij dr. Slavko Perko, predstojnik ginekološko-porodniškega oddelka v bolnišnici v Novem mestu, Joško Čop, pekovski poslovodja v p. na Jesenicah, Helena Vreček roj. Goljar v Podgori, Ivan Metelan, gost. in mesar v Taboru, Franja Dular v Vavti vasi, Tomaž Teršek v Levcu, Karel Neyman, kleparski mojster na Jesenicah, Tončka Pretnar v Podnartu, Angela Matjažič v Grosuplju in Alojzija Čebulj roj. Trelec v Kranju.

Leta 1914 je bil ob izbruhu vojne mobiliziran. Pri vojnih je dosegel čin višjega narednika pri telefonskih postajah glavnega poveljstva. Leta 1915 je na ruski fronti prišel v rusko ujetništvo. Kot vojni ujetnik je prišel vse do Tashkenta in Turkestana. Od tu je pobegnil in srečno prispel domov na novo leto 1917.

Po končani vojni je vstopil v državno službo. Nekaj let je vodil zemljiške knjige na sodiščih v Metliki in v Murski Soboti. Nato jo je pa pustil, ker se je poročil v domači občini na velik grunt, ki ga je vodil z vso vzornostjo. Tu je tudi začel vsestransko delovati. Zaradi tega so ga občani l. 1932 tudi izvolili za svojega župana na listi SLS.

Kot župan je v korist svojih občanov razvil vse svoje organizatorne sposobnosti zlasti na gospodarskem področju. Tako je bil na Blokah med ustanovnimi člani Hranilnice in posojilnice, Živno-rejske zadrage ter Gasilske čete. Pod njegovim županovanjem je prišlo tudi do regulacije Bloščice in čiščenja velikih požiralnikov, v vasi Vlaka so dobili vodovod brez prispevka občinske blagajne. Občinsko denarno gospodarstvo je vodil tako vzorno in spretno, da je poravnal visoke občinske dolge, ki jih je prevzel ob izvolitvi. Izbruh vojnih dogodkov mu je onemogočil izvedbo še ostalih njegovih gospodarskih načrtov, tako temeljito popravilo cest, električno napeljava za vse občinsko področje, izdelavo novih map itd. Za svoje zgledno županovanje je bil dvakrat odlikovan z zlato medaljo in z redom sv. Save.

Rudolfovo vsestransko udejstvovanje za koristi ljudstva je dobilo priznanje tudi v vodstvu Slovenske ljudske stranke, ki ga je pri zadnjih predvojnih poslaniških volitvah leta 1938 na predlog ljudstva in strankinih zaupnikov določila za namestnika poslaniškemu kandidatu pok. msgr. Francetu Gabrovšku za logaški okraj.

Med komunistično revolucijo je bil odločno na protikomunistični strani, zato je ob nastopu komunistične diktature leta 1945 odšel tudi v emigracijo. Begunska leta je preživel v Italiji, odkoder je leta 1948 prišel v Argentino. Tu je dobil privatno zaposlitev v Bs. Airesu. Po upokožitvi je živel delno v prestolnici, zatem pa pri svojih prijateljih občanov v Quilmesu, Miramaru, San Isidru in v San Justu, kjer so se mu na Tekavčevem domu 10. t. m. tudi iztekle ure življenja. Pogreb je bil naslednjega

avtonomijo, kar je g. Wagner posebno podčrtaval in opisoval. Po kratkem intermezzu pod Avstrijo so se Slovenci l. 1866 sami v plebiscitu odločili za Italijo, upajoč v njene obljube o samoupravi, v čemer pa so bili močno razočarani. Usodo zadnjih sto let je še posebej pojasnjeval, do prve svetovne vojne, do druge in po njej do letošnje ustanovitve Furlansko-julijske pokrajine, ki pomeni novo upanje... Na konec je podal pregled najvažnejših slovenskih kulturnih delavcev Beneških Slovencev in končal predavanje s Trinkom, kot najvažnejšo osebnostjo te pokrajine zadnjih 80 let. O njem pa je govoril ž. g. Štefan Tonklič, iz Breginje, tik beneško-slovenske meje, sam pesnik in goriški kulturni delavec. Iz svojega osebnega poznanja Trinkevega okolja, po pripovedovanju njegovih znancev, svojih prijateljev ter po študiju njegovega dela je podal izredno živo, na kraj in ljudi navezano podobo tega voditelja beneških Slovencev, pesnika, pisatelja, bogoslovca, znanstvenika, risarja, glasbenika itd. predvsem pa vzgojitelja cele generacije beneških duhovnikov. Vse te je Trinko navdal z veliko ljubeznijo do rodne zemlje in do idealističnega življenja, ter je čisto gotovo največja osebnost Beneške Slovenije.

Obe predavanji sta bili nagrajeni z velikim občudovanjem in sta vzbudili živahno debato, ki je dopolnjevala podobi obeh govornikov in pričala, kako živahni odmevi je vzbudil večer med poslušalci, in tudi potrebo po takih predavanjih o obratnih slovenskih pokrajinah.

dne 11. t. m. ob veliki udeležbi rojakov na pokopališče Villegas v San Justu. Pogrebno mašo je imel g. Janko Merik. On je tudi vodil pogrebni sprevid in opravil vse molitve za rajnega.

Za pok. Rudolfom žalujejo v Argentini njegovi občani, v New Yorku njegov sin Jože, v Californiji brat Jurij, v domovini pa žena Marjeta, sin Janez ter hčerki Juka in Marija z družinama. Vsem izrekamo ob smrti Jožeta Rudolfa iskreno sožalje, rajni pa naj v miru počiva v argentinski zemlji.

† **Marija Logar.** Logarjevo mamo, ki je begunska leta preživela v avstrijskih taboriščih, je poznalo veliko slovenskih beguncev, ki so bili v teh taboriščih, po njenem prihodu leta 1949 v Argentino pa tudi veliko slovenskih izselencev v tej državi, kajti v Buenos Airesu je bila več let gospodinja in voditeljica kuhinje Društva Slovencev v ulici Victor Martínez 50, nato pa tudi gospodinja v Slovenski hiši v ulici Ramón Falcón 4158. Tu so rojaki občutili ajeno plemenito srce. Ob vsaki uri je bila ljudem na razpolago. Vse je storila, da jim je lahko dobro postregla. Za vsakega je imela dobro besedo. Zato so ljudje radi prihajali tako v društvene prostore na Victor Martínez, kakor pozneje na Ramón Falcón, ker so vedeli, da bodo tam postreženi s pravo slovensko gostoljubnostjo Z eno besedo: Lepo je skrbela za hišo, lepo pa vedno postopala tudi z ljudmi, katerim je hotela vedno nuditi vso domačnost sredi tujega sveta.

Ko so jo začele nadlegovati bolezenske težave, se je le vdala pripravljanju sina prof. Vinka Logarja, da je pustila delo. Z njim se je iz Slovenske hiše preselila v njegov dom v Ituzaingo, kjer naj bi v miru preživela zadnja leta svojega življenja. Toda Logarjeva mama, ki je bila vse življenje navajena trdo delati, ni mogla mirovati. Delala je na vrtni ali v kuhinji prav do dne, dokler je bolezen ni priklenila na posteljo. Hudo trpljenje je prenašala z zgledno potrpežljivostjo in vdanostjo v božjo voljo. Na smrt je bila dobro pripravljena in je dne 11. julija t. l. v 75. letu svoje starosti lahko mirno stopila pred božjo sodbo.

Kako priljubljena je bila med ljudmi, so pričali številni rojaki, ki so jo prihajali krogiti. Tako laiki, kakor duhovniki. Pogreb je bil 12. t. m. popoldne. V župni cerkvi v Ituzaingo je imel krajevni župnik g. Franc Novak sv. mašo zadušnico, nato pa je izmolil molitve za rajno g. direktor Anton Orehar ob asistenci gg. župnikov Franceta Novaka, Janeza Kalana, g. p. Cirila Petelina ter Lojzeta Kukovice D. I. G. direktor Orehar je vodil tudi pogrebni sprevid na moronsko pokopališče, kjer se je pred odprtjem grobom poslovil od pok. Logarjeve mame, poveljeval plemenitost nje-nega srca in kot skrbno ter dobro kupa-mo mater vseh, ki so prihajali na Victor Martínez in v Slovensko hišo na Ramón Falcón.

Naj rojčica v miru, njenemu sinu g. prof. Vinku Logarju pa ob bidiki izgubi skrbne in ljubeče matere izrekamo iskreno sožalje.

OBVESTILA

VI. kulturni večer SKA bo v soboto, 20. t. m., v salonu Bullrich, Sarandí 41, s katerim se bo SKA pridružila letošnjim cirilmetodijskim jubilejem. 1. del: Sv. brata in Slovenci (dr. T. Debeljak); 2. del: Ob ustoličenju pok. msgr. Vovka za prvega nadškofa ljubljanske nadškofije sv. Cirila in Metod (nekaž slušnih prizorov s traku, posnetega v ljubljanski stolnici).

Planinski večer. Znanj planinski pisatelj in gornik dr. Vojko Arko bo ob predvajanju diapozitivov iz Bariloče in kontinentalnega ledu predaval v soboto, 20. julija, ob 19.30 v Slomškovem domu Prostovoljni prispevki so namenjeni skladu za postavitev spominkega znamenja Škofjuvemu dr. Rožmanu.

Ka'ine na Pristavi v Moronu bodo v nedeljo, 21. t. m., popoldne. Goste opozarjamo, da bo prireditev ob vsakem vremenu. Vabi odbor.

Izlet slovenskih dijakin na Pristavi bo v nedeljo, 21. julija. Dobimo se točno ob triletni na 9, na postaji Morón. Trening v odbojki bo vodila ga. Magister.

Slovenska vas vabi v nedeljo, 21. julija na kolino. Začetek ob 16. Pridite!

Sestanek dekljskega kroška SDO v Carapachayu bo v nedeljo, 21. julija ob 16 v Domu.

Sestanek Slov. kat. akad. starešinstva bo v soboto, 27. jul. ob 19 v Slov. hiši.

Družabni večer z večerjo za člane in prijatelje Slomškovega doma bo v soboto, 27. julija ob 20. Prijave do četrtega, 25. julija, pri odbornikih.

Škofjučani! Letošnji šentjaskovski semenj bomo praznovali v Slomškovem domu v Ramos Mejiji v nedeljo, 28. julija prav vse popoldne, pa še zvečer.

Proslava 1100-letnice prihoda sv. Cirila in Metoda k Slovonom bo v Slomškovi v San Martinu v nedeljo, 28. julij ob 10. Govoril bo dr. Vinko Brumen. Soletnjeta pevski zbor iz San Martina in žalski tečaj. Vabimo vse sanmartinčane zlasti na mladino.

28. julija v Carapachy. Ob pol 4 popoldne priredi misijski odsek iz Slovenske vasi igro: „Gospodova ura“ na odru tamošnjega slovenskega doma.

RAMOS MEJIA

Koncert slovenske pesmi

Preteklo soboto zvečer je na prosvetnem večeru v Slomškovem domu tretet in kvartet Finkovih z izbranim in dobro našudranim programom pripravil lep večer — koncert — kakršnih v zadnjih letih zelo pogrša slovenska skupnost.

V prvem delu je kvartet podal dve skladbi Gallusa. Ubrane glasove terceta je še bolj pobarval Božotov bariton, ki daje kvartetu posebnega življenja, zato je velika škoda, da ni bila ta zasedba večkrat v programu. Drugi del — slov. umetne pesmi — je podal tercet, ki je znan kot najboljša zasedba manjših formacij pev. zborov. Tretji del programa je izvajal tudi tercet, tokrat večino narodnih pesmi, ki tercetu ležijo v srcu in kar se je tudi pri izvajanju poznalo. Utrujenost pevk, ki so se čutila v tem delu sporeda, bi z lahkoto premostili, če bi med oba dela uvrstili kakšen bariton solo, kar bi gotovo še popestrilo program. V zadnjem delu je zopet nastopil kvartet, ki je na zahtevo poslušalcev ponovil Geržiničev venček narodnih pesmic in tako zaključil program.

Enotnost v različni izgovorjavi, natančna kontrola jakosti posameznih glasov, piano (posebno), neprisljuna interpretacija in čista intonacija odlikujejo tako tercet, kot kvartet, zato nudijo poslušalcem poseben užitek.

Navdušeno poskanje in šopka rdečih nageljnov, ki jih je prejel kvartet, je dokaz, kako dobro sprejeta je bila ta prireditev.

Skladatelji izvajanih del: Gallus, Laharnar, Tomc, Šček, Kogoj, Pregelj, Vo-

Divji lovec v Slovenski hiši

Ko so Sanmartinčani, dekleta in fantje, uprizarili letos, 12. januarja Divjega lovca, se je takoj pojavila misel, da bi ga tudi poznajvali v novi dvorani Slovenske hiše na Ramón Falcónu. Tako trden je bil ta namen, da so dali tiskati prireditelji takoj vabila z velikonočno opremo, ki so služila tudi že za prvo uprizaritev. Velikonočna pa je bila oprema zato, ker se prvo dejanje drame vrši prav na velikonočni ponedeljek in zlasti zato, ker je kazalo, da bo okoli Velike noči novi oder v Slovenski hiši toliko opremljen, da bo lahko sprejel ponovitve te scenično precej zahtevne igre. Toda, ko je v domovini zacvetela letošnja Velika noč, so se pa pojavile različne zapreke. Velika nedelja sama se je videla nekako neprimerno dan, kajti že doma na ta dan ni bilo javnih nastopov, dasi bi tukaj, kjer je Velika nedelja edini velikonočni praznik v ožjem smislu besede, takšen pridržek ne bil več tako nujen. Potem so se pa vršile razne tradicionalne prireditve: slovenski dan, romanje v Luján in druge. Tudi so bile vedno povsod manjše slovenskosti in Sanmartinčani kot dobri ljudje so imeli vedno respekt pred drugimi. Zlasti so se pa dela v novi dvorani in na novem odru vedno še vršila

Vsak teden ena

ZVEZDE SE UTRINJAJO...

Zvezde se utrinjajo, mene spominjajo, da svoj ledik stan vedno štemam.

Ribice plavajo, mene pozdravljajo, jaz pa svoj ledik stan vedno štemam.

Ptičice pevajo, meni veleajo, da naj svoj ledik stan vedno štemam.

larič, Slomšek, Adamač, Leban, Dev, Schwab.

Narodne: Koroška, prekmarska, belokranjska. R. B.

SAN MARTIN

Slovenski dom v San Martinu je izgubil zavednega in zvestega člana. Dne 10. julija je namreč umrl g. Rudolf Jože, bivši župan iz Blok, ki se je vedno udeleževal prireditev v Slovenskem domu. Čim je dospela žalostna novica v San Martín, je nekaj odbornikov pohitelo na pokojnikovo stanovanje, da ga pokrope in polože na krsto sopek s slovenskim trakom. Tudi pogreba se je udeležilo več odbornikov s predsednikom Leopoldom Novakom na čelu. Ker je imel rajni član v redu plačane prispevke za Vzajemni podporni sklad, je bila takoj izplačana posmrtnina v znesku 6000 pesov. Za pokoj duše rajnega člana Rudolfa se bo po naročilu Slov. doma darovala sv. maša zadušnica.

in izpopolnjevala, in vsako se ne končano delo je obetalo igralcem novo olajšavo igranja, ko bo zažaredo v izvršitvi. Tudi so se morale v programih sodelujočih organizacij izvršiti razna druga dejanja, ker namen obeh društev nikakor ni samo dramski. V zadnjem času so se pa pričeli igralci znova vaditi in med njimi je rastlo prepričanje, da ni več odlašati, sicer jih bo vsak prost dan kdo s svojim nastopom prehitel.

Tako so se slednjic odločili za soboto, 27. t. m. ob sedmih zvečer, pri tem upoštevajoč, da bi čim manj s kom drugim sovpadali. Res je Velika noč že za nami, bo pa delo na planini (4. dejanje) tembolj soppadlo z julijem. Sicer pa v Argentini „velikonočni čas“ tudi še ni popolnoma minul.

Nekateri sicer morda mislijo, da bi bili tukajšnji letni časi, ki so z domačimi za pol leta navskriž, prehladni. Toda prireditelji računajo s tem, da bo v dvorani toliko ljudi, da bo prav prijetno toplo, vsaj toliko kot doma na velikonočni ponedeljek ali koncem poletja na planini na Begunjščici. Poleg telesne toplote gledalec bodo za toplo vzdrušje skrbeli predvsem igralci s poglavitvami v svoje vloge.

Odbor odseka SFZ Morón vabi vse člane na reden mesečni sestanek v soboto, 20. julija ob 19. Na sporedu za namimvo predavanje g. dr. Mihe Benedičiča.

„Naše zgodbe“ je naslov prireditvi gojenec Škofovega zavoda v čast sv. Cirila in Metoda. Bo v nedeljo, 1. avgusta, popoldne v dvorani Slovenske hiše.

Vsi vabljeni na kolino, dne 4. avgusta v Slov. dom v Carapachay.

Slovenski tečaj Franceta Balantiča iz San Justa vabi na otroško družabno popoldne v nedeljo, 4. avgusta, ob 15 v domu. Na programu igrice in petje.

Spominška proslava za žrtve iz Turjaka in Grčaric bo točno na dvajseto obletnico padca Turjaka, t. j. 15. septembra. Storimo vse, da bo ta spominška proslava res vredna naših nepozabnih junakov.

Pojasnilo. Svobodna Slovenija je v svoji zadnji številki z dne 11. t. m. objavila članek „Srebrnomašniško slavje g. župnika Avguščina“. Pisec med drugim ugotavlja, da je „predsednik Slovenskega planinskega društva... čestital slavljencu kot duhovnemu vodji slovenskih gornikov...“, planinci iz Bariloče pa da „so se spomnili... svojega duhovnega vodje“.

K temu Slovensko planinsko društvo pripominja, da nazivajo in smatrajo slovenski gorniki svojega zaslužnega člana, g. Albina Avguščina, z njegovim pristankom za „planinskega župnika“. Ta morda svojski naziv je misljen v pomenu kurata, ne pa duhovnega vodje, na kar je bil pisec članka, sourednik lista, že na dan slavnosti opozorjen.

Toliko v pojasnilo in izogib morebitnim nomislekem, da gospod Avguštin (točasno odsoten) ne vrši nalog duhovnega vodje. Pripominjamo, da nas vedno z gospodom jubilentom dolgoletno poživovalno in prisrčno sodelovanje. Dolžno hvala za njegovo prijateljsko razumevanje in nesebično pomoč v prid našemu gibanju pa dajemo zglednemu planinskemu župniku z našim iskrenim spoštovanjem.

Za Slovensko planinsko društvo: Robert Petriček Jr., predsednik Dorijan Hejler Jr., tajnik

KOLINE

V NAŠEM DOMU V SAN JUSTU

V nedeljo, 28. julija, ob 15 uri
Znova bo med nami orkester DONAU MELODY

GOSPODINJO

potrebuje rodbina obstoječa iz dveh odraslih zakoncev in male hčerke, v pokrajinsko in ki natično zelo lepem kraju z ugodnimi pogoji. Gospodinjska pomoč na razpolago.

Palpalá

Casilla Correo 46, prov. Jujuy

V nedeljo, 21. julija, popoldne

VSI NA KOLINE na Pristavo v Moronu

Bodo izvrstne! Pripravljene za vsak želodec in — žep.

OB VSAKEM VREMENU!
Na svidenje!

Odbor

Najboljši prijatelj v starosti
je hranilna vloga v

SLOVENSKI HRANILNICI

Z. Z. O. Z.

Av. San Martín 263 — Ramos Mejía

Uradne ure: ob sobotah 16—20
Dežurna: ob nedeljah 9—11

Vse potrebščine za dom
vedno nudi

Morjak

CENA, KVALITETA,
DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

Obveščam vse rojake, da
sem prevzel zastopstvo od
LA CONTINENTAL
splošno zavarovanje

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Zadnje nedeljo v maju so imeli v fari Marije Pomagaj kar tri slovesnosti: farno žegnanje, prvo obhajilo, ki ga je prejel 27 otrok, in desetletnico župnije.

Pouk na obeh slovenskih šolah v župnijah Marije Pomagaj in Brezmadežne s čudodelno svetinjo so zaključili s koncem maja. V šoli pri Mariji Pomagaj je dobilo spričevala 162 učencev, trije so ostali neocenjeni.

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

SLOVENSKI DOM

CARAPACHAY
koline

v Domu v nedeljo, 4. avgusta.
Pridite, bodo dobre!

SDO in SFZ SAN MARTIN

ponovita

FINZGARJEVO DRAMO

DIVJI LOVEC

igrokaz v 4 dejanjih

v soboto, 27. julija, ob 7 zvečer v dvorani Slovenske hiše
na Ramón Falconu 4158

Godi se leta 1848

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno
Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za
pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Vsem znancem sporočamo žalostno novico, da je dne 11. julija 1963 ob 18,30 blago v Gospodu preminula naša ljubljena mati, babica in prababica, gospa

Marija vdova Logar roj. Kozamernik

Spremlili smo jo na moronsko pokopališče s predhodno sv. mašo v župnijski cerkvi sv. Juda Tadeja v Ituzaingo.

Priporočamo jo vsem v molitev!

Buenos Aires

V imenu žalujočih
Prof. Vinko Logar, sin

Slovenskim rojakom sporočamo žalostno novico, da je po hudem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, dne 11. julija 1963 v 75. letu svojega življenja umrla naša zvesta članica in bivša skrbna gospodinja našega društva, gospa

Marija Logar roj. Kozamernik

K zadnjemu počitku smo jo spremili na moronsko pokopališče dne 12. julija 1963.

Srčno dobro slovensko ženo bomo ohranili v najlepšem spominu. Maša zadušnica zanjo bo 27. julija ob 6,30 v zavodu Vallejos 4746, Villa Devoto, Bs. As.

Zedinjena Slovenija

Blagor njim, ki odmrjejo
svetu in živijo le za Njega

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je po daljši in hudi bolezni vdana v božjo voljo mirno v Gospodu zaspala na dan presv. R. krvi naša ljuba sestra, svakinja, teta

Sor. Cornelia Kokalj

usmiljenka

K zadnjemu počitku so jo položili 5. julija na pokopališču Ottokring, Dunaj.

Za njo žalujejo:

brat: Janez,

sestre: Marija, Anica, Vera in Jožica z družinami

Buenos Aires — Dunaj. 1. 7. 1963.

Občani občine Bloke sporočamo slovenskim rojakom v svobodnem svetu, da je dne 10. julija 1963, po daljši bolezni, previden z vsemi tolažili sv. vere v San Justu, Buenos Aires, umri gospod

Jože Rudolf

bivši župan občine Bloke

(Njegovo izmučeno truplo smo položili k zadnjemu počitku dne 11. julija 1963 na pokopališču Villegas-San Justo.

Žalujoči:

v Argentini: občani občine Bloke in ostali pokojnikovi prijatelji ter znanci;
v domovini: žena Marjeta, sin Janez in hčeri Julka ter Marija z družinama

v ZDA: v New Yorku sin Jože in v Californiji brat Jurij

Vsemogočni je 10. t. m. poklical v večnost našega člana, gospoda

Jožeta Rudolfa

Na njegovi zadnji poti na pokopališču Villegas so ga spremljali številni rojaki.

Priporočamo ga v molitev.

Odbor zadruge Naš dom v San Justu

ZAHVALA

Ob smrti bivšega župana občine Bloke, gospoda

Jožeta Rudolfa

smatramo za svojo dolžnost, da se javno zahvalimo vsem rojakom, ki so rajnemu bloškemu županu med boleznijo na kakršen koli način lajšali trpljenje ter mu bili s svojimi obiski v uteho in veselje. Zlasti se zahvaljujemo gg. direktorju Antonu Oreharju, ki je rajnika spovedal in pripravil za prejem zadnje svete popotnice, ter Janku Merniku za podelitev sv. poslednjega olja, za pogrebno sv. mašo in vodstvo pogreba.

Enako se zahvaljujemo vsem tistim, ki so rajnega Jožeta Rudolfa prihajali kropiti na mrtvaškem odru, in ga nato tudi v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Prav tako smo dolžni zahvalo vsem darovalcem krasnih vencev in vsem tistim, ki so dali na razpolago svoje avtomobile za prevoz pogrebcev.

Vsem iskreni Bog plačaj!

Občani občine Bloke in pokojnikova družina

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Misel ji je zamrla v glavi. Zastor je padel. Luč je zagorela. Mož v loži je obrnil kuko naravnost vanjo.

„Gospodična Slavica,“ je vprašal tedaj učitelj, „ali Vas zebe? Tresete se.“

Ne da bi se ganila, je strmela Slavica nemo v železni zastor, ki je polagoma legal v dno... Nato je zaprla oči in poslušala topo, kaj govore gledališki gostje: Nemeč, ki je tovarišu tolmачil zgodovino oratorija, omenjal Hamburg in Haydna in razlagal razliko med italijansko in nemško godbo; Italijanka, ki je kramljala z nekom o svoji hčeri in njeni zaroki; kanonik Slovenec, ki je tovarišu duhovniku označeval poedine lepote v godbi in jih navajal po taktih, hvalil celoto, a odklanjal neke poednosti v instrumentalnem delu. Potem jo je dramil Helenin in Sivčev glas, ki se je bil po svoje nekam sam vživel v simbolnost godbe, govoril prijetno razvnet in se poklanjal Pozniku:

„Prav hvaležen sem ti, da si me vzel s seboj. Krasen deček, ta Perosi. Pričakujem, da pride v tretji sliki višek. Bomo videli.“

Zastor se je dvignil. Težko pričakovani prizor je zorel, pesem zveličanja je koprnela po svojem najvišjem učlovečenju...

Slavica se je boječe ozrla v pože. V somraku je videla lep, bled moški obraz, hladen, bolesten. Pa se ji je zdelo, da je človek s tem obrazom zganil glavo, jo sklonil, kakor da se ji hoče pokloniti. Poslej se ni ozrla več. Strmela je slepo v oder pred seboj, v luči, ki so plale iz orkestra navzgor v sceno, kjer so se gibale osebe v dejanju in zboru. Iz utrujenih oči so ji vrele solze, meglele ji pogled in jo pekle po licu. Hotela je, da bi še vedno in še igrali in peli, hotela je obenem, da bi že vse ugasnilo, se odelo v temo, molk in mrz...

„Pojdimo,“ jo je vzdrnil Poznik in se je zavedela. Ljudje okoli nje so bili vstali, obrazi v ložah so gasnili, človek, ki ga je bila prej videla, je bil odšel. Vstopili so v vežo h garderobi. Učitelj in Poznik sta stopila naprej. Tedaj je zaslišala Slavica za seboj:

„Klanjam se, milostljiva gospa!“

Slavica je čula, kako se je začudila Helena:

„Gospod Rosandić! Ali se motim?“

„Nikakor, gospa!“

Slavica se je okrenila. Rosandić se je molče poklonil. Stegnil je nekam obotavljaje se roko in rekel:

„Gospodična Slavica, kaj se res ne poznamo več?“

62

„Nekoliko še,“ je odgovorila kratko. Samo bliskovito je mogla pagledati možu v obraz. Drobna rahlo rdeča črta mu je šla čez lepo, visoko čelo.

„Obrastek po rani, ki sem mu jo vsekala,“ je mislila. Pa je vzrasla moč v njej, da sama ni vedela, kako, in se je zasmejala:

„Vi torej, Vi ste bili tisti edini nesveti človek nocoj v gledališču?“

„Zakaj?“ je vprašal.

„Mož s kukulom,“ je rekla bridko. Njegove oči so se ostro in presunljivo zapile vanjo. Tedaj sta pristopila Sivčev in Poznik.

„Moj soprog,“ je rekla Helena, „in tu gospod Juraj Rosandić.“

„Torej ta?“ je pomislil Poznik in pogledal naglo po Slavici, ki je bila stopila blede v stran. Stisnil je onemuroko z navadno vljudno besedo. Takoj nato so se poslovili.

„Obiščite nas,“ je rekla Helena Rosandiću.

„Li smem?“ je iskal z očmi Poznika, a našel samo učitelja, ki se mu je nizko priklonil in dvoril:

„Sigurno, gospodine!“

XII.

Tisti dnevi pred božičem so vrgli učitelja Sivca iz njegovega pisateljevanja. Slikanje pravljiskih svetov je zamenjal s slikanjem. Delal je transparent za ozadje domačim jaslicam. Ko

je bil potegnjen s svinčnikom črte in zarisal vse potrebno, je vzel nož in strigel, da si je vtisnil krvavih žuljev dlan in prst. Potem je vzel barvnega svilenega papirja in lepo prevlekel izrezano. In glej! Ko je zdajci pogledal proti luči, je živela slika in je bila skoraj še lepša, kakor si jo je bil predočil. Visoko je stalo mesto Betlehem s svojimi strehami. Palme so pogledovale izza hiš in gledale daleč v zarjo, ki je ležala rdeča nad obalo pri Jafi in se zrcalila v morju, prelivajočem se iz zelenega v sinje in zeleno rumeno. Svetlo so gorele zvezde v temi. Nad vodami in zemljo pa so plavali s povešenimi peroti in valujočimi krili štirje angeli, angeli varuhi njegovih hčerk, kakor je bilo razvidno iz črk, ki so jim krasile prsi: A. V. A. S. Mimo rok se jim je pel trak z napisom: Gloria in excelsis Deo. Tako je hotel napisati učitelj, tako je tudi bral. V svoji zmedenosti pa je zapisal: Gloriosa in excelsis Deo. Ko je opazil svojo zmoto je bil transparent gotov in učitelj si je mislil:

„Kar je, je. Otroci brati ne znajo in Veronika, hvala Bogu, ne ume.“

Tako je tudi bilo in vse bi bilo ostalo skrito, da ni posetila Slavica Veronike. Je že moralo biti tako pisano v knjigi naključij in zapletkov. Slavica namreč ni obiskala Veronike iz lastne volje, marveč, ker jo je prosila Helena. „Obišči jo, kadar utegneš. Saj men-

da ugeneš čemu,“ je rekla Slavica Veroniki. „Izkušnje imaš, povej ji da bo prav.“

„O, imam!“ je vzdihnila Veronika. Slavici ni bilo prav nič pri srcu, da bi jo milovala, in je menila:

„Kaj hočeš, je pač taka zakonska sladka dolžnost. Saj kada je mimo, imaš vendarle rada otroka in bi ti bilo hudo, če bi umrlo.“

„To je res,“ je menila Veronika. Slavica je menila:

„Zdravega plemena je pač Benjamin. Profesorji, učitelji in krojači so sploh rodovitne sorte.“

In še zlobneje je dodala:

„Mislim da ti ni treba biti ljubosumna nanj.“

„Kdo pa pravi, da sem?“ se je razburila Veronika.

„Oh, saj poznaš ljudi. Če kaj ni res pa izmislijo. Pusti jim veselje. Ampak o meni, kaj nisi še nikoli nič slišala? Gotovo si. A menim se jaz za Bradačevo in družbo.“

Sredi besed je brala na transparentu. Pa se ji je lice udobrovoljilo še bolj in je rekla:

„Nekaj svobode pa že moraš pustiti Benjaminu. Verjemi mi, da je zlata duša. Ni med velikimi, a zato je tem bolj prijeten.“

„Oh, Slavica,“ je vzkliknila Veronika, „kdo ga je bolj vlekel, ko ti. Pa hočeš zdaj meni nekaj očitati. Prava si mi.“

(Bo še)